

Vidimo se 8. maja u Sarajevu / NINA KNEŽEVIĆ

Kakve sudbine stoje iza hladne, lažljive statistike?

Promocija knjige “Sarajevo Singular Plural. Prilozi u čast Zdravka Grebe” i javna debata bit će održani u Meeting Pointu 8. maja, u 18 sati

Simbolično, od danas, 5. aprila, knjiga “Sarajevo Singular Plural. Prilozi u čast Zdravka Grebe” puštena je u prodaju i dostupna javnosti. Sarajevsku, netradicionalnu promociju, imat će 8. maja. Urednici knjige su: Jakob Finci, Wolfgang Petritsch i Christophe Solioz. Filozofi politički analitičar Solioz, jedan od suurednika, ističe da se radi o kolektivnoj knjizi, koja nudi zbirku eseja, kao i umjetničke i fotografske portfelje.

Prošlost i budućnost

- Knjiga prikazuje kako se “biti sa” prevodi u trajnu metamorfozu grada koji spaja svoju prošlost i budućnost. Knjiga istražuje urbani prostor Sarajeva sa različitih stajališta, kombinujući pristupe inspirisane arhitekturom, urbanizmom, književnošću, umjetnošću, antropologijom, historijom, filozofijom, društvenim naukama i politikom, naglašava Solioz.

Dodaje da “Sarajevo Singular Plural” gleda na grad kao na neprestano aktivan i neprestano mijenjajući se; pretpostavlja multidimenzionalni i kolaborativni sistem sastavljen od veoma reaktivnih projekata koji povezuju širok spektar “pokretača promjena”.

- Umjesto tradicionalnog predstavljanja knjige, pozivamo sve zainteresirane da zajedno “pokušamo reći” Sarajevo u okviru javne debate: “Pokušaj sagledati, pokušaj izreći Sarajevo” u kinu Meeting Point 8. maja 2023. u 18 sati, naglašava Solioz.

Pored urednika, veliki doprinos dali/e su: Jean-Luc Nancy, Almin Zmo, Ferida Duraković, Edin Numan-kadić, Sabina Tanović, Larisa Kurtović, Jasmina Husanović, Mejrema Zatrić, Smirna Kulenović, Emina Kujundžić, Yvana Enzler, Nicolas Moll, Igor Štik, Gordana Anđelić-Galić, Nenad Stojanović, Nina Ugljen, Asim Mujkić, Nina Knežević, Srđa Hrisafović, Senka Ibrišimbegović, Milomir Kovačević Strašni, Haris Piplaš, Kenan

Vatrenjak, Selma Harrington i Anida Krečo.

Spisateljica i pjesnikinja Duraković sa nama je podijelila svoj osvrt na knjigu.

”Kao čovjek i kao spisateljica, nemam drugog načina nego da krenem sličnog stanovišta i iz ličnog iskustva: meni je moja umjetnost, i umjetnost uopšte, pomogla da sačuvam mentalno zdravlje, da ne poludim zbog stanja bespomoćnosti i besmisla u kojem sam se našla u vrijeme opsade Sarajeva 1992-1995. Umjetnost u ratu daje vam nadu da će iza vas, šta god vam se desi u postapokaliptičnom užasu, ostati trag da ste živjeli i patili, da ste na trenutke bili sretni što dišete zrak ovoga svijeta, da ste ima-

Ovaj volumen ne treba smatrati zatvorenom i dovršenom cjelinom, jednom zauvijek deponovanom formom ili kao cjelinom, kaže Solioz

li nešto da saopštite svijetu, da niste nestali kao kap kiše u oluji - dakle, govorim o terapeutskom učinku umjetnosti, a potom i o umjetnosti kao svjedočanstvu vremena koja su - na sreću nas preživjelih - iza nas... Jesu li ta vremena iza nas?

Jer šta je umjetnost nego svjedočenje jedne duše koju će nekad negdje prepoznati druga duša, razumjeti i prigrliti s razumijevanjem? Čemu umjetnost ako nas Drugi ne čuje i ne razumije? Danas, svako u svojoj umjetnosti, oslušujemo odjeke (ne)lijepje stvarnosti, poratnog siromaštva i tranzicije, re-tradicije, nesposobne opozicije i još gore pozicije. Da je danas među nama, profesor i drug

Zdravko Grebo sve bi to znao sabrati u melanholično osjećanje (staro) evropskog ljevičara, čiji su snovi o jednoj zemlji na brdovitom Balkanu zaspali zajedno s njim. Prilozi umjetnika u ovoj knjizi vođeni su predstavom o Zdravku i o njegovom životu, o gradu koji je volio, osim rodnog Mostara. O gradu koji ga je volio.

Historijske činjenice o Sarajevu možemo svi naučiti, možemo ih saznati tek s nekoliko klikova na pretraživaču kompjutera; možemo navoditi krivce i svađati se oko brojeva ubijenih i ranjenih na “našoj” i na “njihovoj”, na svakoj strani... Ali šta se iza tih činjenica i brojeva krije? Kakve duše su disale i sanjale, dišu i sanjaju nešto sasvim drugačije od pukih činjenica? Koju filozofiju, kakav stav o svijetu, o drugim i drugačijim ljudima i životu imaju? Kakve sudbine stoje iza hladne, lažljive statistike? O tome umije i može govoriti samo umjetnica ili umjetnik, onim instrumentarijem koji mu je sudbinom podaren: riječju ili slikom. Knjiga “Sarajevo Singular Plural” to će vam pokazati, s radošću i tugom istovremeno, u ovom divnom i strašnom svijetu današnjice.”

Priče/slike Sarajeva

”Neka nas u niz priča/slika Sarajeva ove knjige uvedu stihovi Mehmeda Mejlje, sarajevskog pjesnika, kaligrafa i slikara iz 18. stoljeća:

Kad dođe proljeće, procvate svukud cvijeće:

u rajski perivoj se pretvore ružične bašte sarajevske (...)

Nek bude uništen neprijatelj Sarajeva, ako ga bude bilo!

A onda riječi Ive Andrića, nobelovca:

I u koje god doba dana i sa kojeg god uzvišenja bacite pogled na Sarajevo, vi uvek i nehotice pomislite isto. To je grad. Grad koji istrajava i umire, i u isto vreme se rađa i preobražava, piše Durakovićeva.

MATEA JERKOVIĆ